

Stukjes van David

Stukjes van David

Joris Hoekstra

Schrijver: Joris Hoekstra
Coverontwerp: Brave New Books
ISBN: 9789464189377
© Joris Hoekstra

1

Wie kan er niet van David houden? Zijn licht gebronsde huid. Zijn heldere, bruine ogen. Zijn volle en golvende bruine haar. De blonde haartjes op zijn armen. De manier waarop hij je aankijkt. Indringend, maar niet uitdagend. Geïnteresseerd, maar niet te veel. En zijn lach, oh, zijn lieve, mooie lach. Zijn lach die de mensen gek maakt. Dromerig. Hongerig. Het is die lach waarvoor de mensen komen naar de espressobar. Het is die lach waarvoor de mensen langer blijven. En terugkomen. Het is die lach die soms voor evenveel fooi als uurloon zorgt. Davids lach.

Hij is niet lang, eerder wat klein van stuk. Maar goed gebouwd. David is zo iemand die niet hoeft te sporten voor een lichaam waar de mensen naar staren. Een lichaam waar de mensen over fantaseren. Over hoe ze het zouden aanbidden. Over wat ze ermee zouden kunnen doen. Met mooie billen. Grote, ronde billen. Voor sommige mensen zijn die billen nog wel belangrijker dan zijn lach. Of hij nu naar je toe komt om de bestelling op te nemen, of van je wegloopt. Het doet er eigenlijk niet toe. Ze komen voor hem.

Hij noemt zichzelf barista of gastheer. Moeder noemt hem een ordinaire serveerster. Zij heeft altijd een hekel gehad aan de espressobar. Hoe kan iemand met talenten zo weinig van zijn leven maken? Een investering die helaas niets heeft opgeleverd. Eén keer heeft ze de espressobar bezocht. Die ene keer was voor haar genoeg. Ze had alles gezien. Dat is haar vermogen. Om in een mum van tijd alles door te hebben. Waar anderen jaren voorbij laten gaan voordat ze het zien,

heeft zij snel door wat er gaande is. 'Hij is een perverse, oude nicht,' zei ze. 'Hij maakt misbruik van je. Zoals hij waarschijnlijk van vele jonge jongetjes misbruik heeft gemaakt. Hij zet je in voor dat hongerloontje van je. Alleen maar om die mannen naar binnen te lokken. Eigenlijk ben je zijn hoer.'

Moeder is vaak scherp in haar opvattingen. In haar uitingen. Waaraan heeft zij geen hekel? Wie is niet haar vijand? En kun je het haar kwalijk nemen?

David lacht naar zijn gasten. Hij maakt de mooiste koffiCreaties voor ze. Hij stelt geïnteresseerde vragen. Onthoudt wat hen bezighoudt. Onthoudt hun favoriete koffie, hun favoriete tafel. Hij is zo attent. Hij bespeelt de espressobar als een piano. De gasten zijn de toetsen. Hij bespeelt ze luchtig, maar vol overgave. Soms frivool, soms intens. De koffiebestellingen zijn de klanken. Warm, gevarieerd. Soms wat sneller, soms in alle rust. Ja, wat David maakt in de espressobar is muziek. Een vorm van kunst zou je kunnen zeggen.

De gasten in de espressobar zijn vooral mannen. Van verschillende leeftijd. Verschillende afkomst. Verschillende levens en interesses. Maar ook weer zo hetzelfde allemaal. Ze komen voor zijn muziek. Om zich door David te laten bespelen. Daarvoor komen ze.

En ja. Soms rust er een hand op zijn heup tijdens het afrekenen. Soms laat één van de gasten een telefoonnummer achter op het bonnetje. Er wordt een knipoog uitgedeeld. Een korte omhelzing die net wat langer duurt. Een hand die net wat te lang wordt geschud. Een creditcard die per ongeluk

valt waardoor David moet bukken en zijn hoofd net wat te dicht bij dat van zijn gasten komt. Een woordgrap en een toespeling ineen met getuitede lippen van één van de mannen. Rozen op Valentijnsdag. Chocolaatjes op willekeurige dagen. Natuurlijk heeft David dat allemaal door. Maar is dat zo gek? Moet je dat die mannen kwalijk nemen? Zo gek is dat toch niet als de muziek die hij maakt zó goed is? Dat de mannen voor de deur zouden liggen tot de espressobar opengaat. Tot er muziek gespeeld wordt. En dat ze niet naar huis willen als het concert klaar is. Dat ze er alles voor over zouden hebben om nog een toegift te krijgen. Nee, dat neemt David ze niet kwalijk. En de eigenaar van de espressobar natuurlijk ook niet.

Moeder vindt het vreselijk dat hij de mannen bespeelt als een piano. 'Jarenlang heb ik geïnvesteerd in je pianolessen. Wat ik mezelf heb moeten onthouden om jou uit te laten groeien tot een getalenteerde pianospeler. Allemaal weggegooid geld. Weggegooid talent,' heeft ze vaak gezegd. 'Ik heb sober geleefd, voor jou en je pianolessen. Het kind wilde een piano. Ik dacht nog bij mezelf: Als hij net zo weinig talenten heeft als zijn vader en net zo snel opgeeft dan is dit de puurste verspilling.' Maar vader zei tegen moeder: 'Geef dat kind een piano. Als ie dat zo graag wil. Je hebt mij al van mijn dromen beroofd. Doe dat niet ook met dat kind. Doe het alsjeblieft niet ook met dat kind.' En zo kwam er een piano. En jarenlang pianoles.

'Maar wat was je er goed in. Tegen de verwachting in. Zoveel getalenteerder dan je vader. Maar zo ongeïnteresseerd. Zo ondankbaar. Allemaal weggegooid.' Vele malen heeft hij dit gehoord. Aan de telefoon. In het bijzijn van de burens. In de kerk. Bij het ontbijt. Tijdens het kerstdiner. En sinds een paar

jaar voegt ze eraan toe: 'En nu bespeel je die mannen als een piano. Die vieze, oude mannen. Die niets liever willen dan aan je zitten. Ik heb mijn geld kennelijk geïnvesteerd in een espressobar. Ja, kennelijk heb ik mijn geld rechtstreeks aan die perverseling gegeven. Elke koffie die daar gezet wordt, is feitelijk door mij betaald. Elke absurde variant van koffie die daar geserveerd wordt, heb ik gefinancierd. Hoeveel varianten van koffie kun je overigens bedenken? Hoeveel ingrediënten moeten er tegenwoordig worden toegevoegd om de koffie zelf niet meer te proeven? Als je koffie zo smerig vindt, zo intens smerig, waarom bestel je dan niet wat anders? Bestel desnoods verse muntthee, ook al zo'n afgrijselijke uitvinding, maar drink niet iets wat je eigenlijk niet lust. Omdat je denkt dat dat moet in zo'n stad. Zoveel verspilling. Door mij gefinancierd. Ja, als je echt goed kijkt, dan zie je dat ik geld heb betaald om dure ingrediënten die van ver moeten komen door de wc te spoelen.'

Desondanks houdt David van zijn lieve moeder. 'Verbreek het contact,' zegt een vriendin. 'Ze kleineert je. Ze heeft geen respect voor je. Voor wie je écht bent.' Maar kan David haar dat kwalijk nemen? Hoe kun je nog respect hebben voor de mensen na wat zij heeft moeten doorstaan? Is luisteren naar een tirade over verspilling van ingrediënten, geld en talent het ergste op de wereld? Zijn er niet situaties die schrijnender zijn?

Sinds een paar maanden heeft hij het idee dat de tirades erger worden. Dat wel. Dat ze misschien wel langzaam wat verbitterd begint te worden. Maar wie zou er niet verbitterd worden? Laatst greep ze zijn arm vast en siste hem toe: 'Wat moeten ze in de kerk niet van me denken? Als ze erachter

komen dat ik een bordeel in de stad heb gefinancierd?'
Daarna gaf David haar een kusje op haar voorhoofd.

2

De hond had alles moeten oplossen. De hond had de verlosser moeten zijn. De Messias. Met elke kwispel had hij een beetje somberheid weg moeten wuiven. Met elke lik een traan moeten drogen. 'Wandelen is goed voor je,' had de psychiater gezegd. 'Het geeft je een reden om uit bed te komen. Om te leven.' Vader zag echter niet zoveel in wandelen zonder doel. Waar zou hij heen moeten? Wat voor nut zou dat hebben? 'Neem dan een hond,' had David gezegd. 'Die geeft je een reden om naar buiten te gaan. Iets om voor te zorgen. Ik denk dat de psychiater gelijk heeft.' En omdat David het zei, nam vader het in overweging.

Moeder had gezegd: 'Als je maar niet denkt dat ik met zo'n beest ga lopen.' Ook zei ze: 'Wie ruimt alle haren op van dat beest? Straks is het hier één grote, gore vuilnisbelt.' Maar later zei ze: 'Als jij denkt dat het helpt, zo'n beest, dan doen we het maar.' Ze legde kort haar hand op vaders schouder. Vervolgens haastte ze zich naar de keuken. Want haast was er altijd. En iets te doen in de keuken was er ook altijd.

En zo kwam de hond als verlosser. Acht weken oud. Nieuw leven zou nieuw leven brengen. En om moeder niet te belasten, sliep vader de eerste weken in de werkkamer. Daar sliep ook de hond. 'Waarom slaap je in vredesnaam in de werkkamer?' vroeg moeder na een week bij het ontbijt. 'Is

het allemaal nog niet erg genoeg?' De hond keek op alsof hij wist dat over hem gesproken werd.

'We hebben hem weggerukt bij zijn familie. Bij zijn eigen moeder uit het nest, antwoordde vader. 'Ik moet er voor hem zijn als hij 's nachts bang is of moet plassen.'

'Het is een beest!' schreeuwde moeder die met deze verlosser blijkbaar minder compassie had. Vervolgens zei ze tegen David: 'Niet dat het uitmaakt. Ik wil toch niet dat hij me aanraakt.'

Aanvankelijk leek de aanwezigheid van de hond vader te helpen. Hij wandelde iedere dag met hem. Soms kort, maar steeds vaker ook lang. Regelmatig was hij een hele dag weg. Dan vroeg moeder aan vader: 'Waar ben je in vredesnaam geweest met dat beest?' En vader antwoordde: 'Gewoon in de bossen. Overal en nergens.'

'Als het maar helpt,' zei moeder dan. Opgelucht dat vader weer zijn bed uitkwam. Ze gaf hem een vluchtig kusje en ging naar de keuken.

De hond luisterde nog niet zo goed naar vader. Kennelijk liet een verlosser zich niet zo makkelijk sturen. 'Ga anders op puppycursus,' had David gezegd. 'Dan kom je ook nog onder de mensen.' Vader zei dat hij erover na zou denken. Hij nam de suggesties van David ter harte. Als hij naar iemand luisterde, was het naar David. Maar onder de mensen komen, dat deed hij liever niet meer. En zo werd de puppycursus overgeslagen. De hond was lief en enthousiast, maar negeerde regelmatig de bevelen van vader. Waren het bevelen? Of meer verzoeken? Vader hield niet van bevelen. Niet van commanderen. Niet van de ander vertellen wat hij moet doen. Moeder hield daar wel van. En nog steeds.

Zelfs na een paar maanden plaste de hond weleens in huis. Ook het zindelijk worden, schoot niet op. De somberheid van vader nam dan toe. 'Zelfs dit lukt me niet,' zei vader. 'De hele wereld kan een hond zindelijk krijgen, maar zelfs daar ben ik niet toe in staat.' En zo werd de hond die een verlosser moest zijn soms ook een plaaggeest. Een extra bevestiging van wat vader toch al wist. Dat hij niet geschikt was. Niet geschikt om te werken. Niet geschikt als vader. Als echtgenoot. Niet geschikt om een hond op te voeden. En dus ook niet geschikt om te leven.

Ondanks dat de hond zijn ongeschiktheid benadrukte, was vader gesteld op hem. Hij sliep met hem in de werkkamer, ook nog na een paar maanden. In hetzelfde bed. Overdag liep hij met de hond. In de avond lag de hond bij hem als hij bezig was in zijn werkkamer. Maar waar was hij eigenlijk mee bezig? Moeder vroeg weleens bij het avondeten: 'Je gaat toch niet weer de hele avond met dat beest in je werkkamer zitten? Wat doe je daar toch? Is dat beest je nieuwe vrouw geworden?'

Ze voegde eraan toe, omdat ze wilde dat hij beter zou worden: 'Als het maar helpt. Als het je maar van die vreselijke gedachten afbrengt. Dat is niet wat God voor ons voor ogen heeft.' Vervolgens klemde ze haar handen in elkaar en snelde de keuken in.

David was blij dat vader nu een vriend had. Weliswaar in de gedaante van een hond, maar een vriend is een vriend. Andere vrienden had hij tenslotte niet, behalve David zelf misschien. Wie bepaalt bovendien wat vriendschap is?

Toch maakte David zich ook weleens zorgen. Als hij in het weekend thuiskwam van studeren, merkte hij dat vader ondanks de vriendschap nog somberder leek te zijn geworden. Was dat wel goed? Een sombere man die zoveel dagen alleen in de bossen doorbracht? Maar de psychiater zei dat het hielp. Het wandelen was goed voor lichaam en geest. En David moest toegeven: de dagen spenderen in de bossen leek een goed alternatief voor de donkere werkkamer.

Vader ging vaak naar hetzelfde bos dat te voet vanaf het huis gemakkelijk te bereiken was. In het midden van dat bos was een meer. Een plas eigenlijk. Als Davids vader in het donker de hond uitliet, kon hij daar soms wel een uur naar kijken. Op een dag was David bij zijn ouders thuis en liep hij na het avondeten met vader mee het bos in. Vader was stil, net als David. Ze zeiden alleen het hoognodige. Geen ongemakkelijke stilte, maar een stilte die bij hen hoorde. Bij hun omgang. Een vader. Een zoon. Een verlosser. Avondschemer in het bos.

Bij het meer bleef vader staan en hij staaarde naar het water. De hond ging rustig naast hem zitten en David merkte dat hij onderdeel was van een vast ritueel. Vader en de hond kwamen hier kennelijk vaker.

Zoals David de rituelen van moeder en haar kerk nooit helemaal begrepen had, begreep hij ook dit ritueel niet helemaal. Hij besloot het voorbeeld van de hond te volgen en ging ook zitten naast vader die onafgebroken naar het water bleef staren. De stilte was aanwezig, maar voelde anders dan de stilte tijdens het wandelen. Deze stilte tussen hen was nieuw voor David.

Na een half uur verbrak hij de stilte en vroeg hij vader: 'Wat zie je hier, papa?' Na een paar seconden antwoordde vader: 'Het water is als het donker is zo zwart. Zo pikzwart. Zo zwart

heb ik nog nooit iets gezien.’ David keek naar het water en zag hoe zwart het was. Hij aaide de hond die naast hem zat en die alles leek te begrijpen. Na een minuut stilte zei vader: ‘Soms hoor ik stemmen vanuit het water. Ze vragen me het water in te komen. Het zwarte water.’

‘En wat doe je dan, als de stemmen je vragen het water in te komen, papa?’ had David een moment later gevraagd. En vader had geantwoord: ‘Ik geef ze iedere keer steeds wat meer van me. Tot er niets meer van me over is.’

3

De hond is nu bij David in de espressobar. Als David werkt, ligt de hond op zijn vaste plek. Soms maakt een gast contact met de hond, maar het liefst ligt de hond achter de bar. Bij David. Onschuldige, bruine ogen. Lieve ogen. Een mooie vacht. Inmiddels zindelijk, tenslotte alweer een oudere hond nu. Lijkt David op de hond of lijkt de hond op David? Zoekt hij vader in de hond? Of zoekt de hond vader in hem? Het doet er niet toe. De hond is er. David is er ook.

David schrijft de bestellingen op in zijn kladblok. Behalve van de vaste gasten natuurlijk. Van hen weet hij de bestellingen uit zijn hoofd. Soms schrijft hij iets op wat hij gehoord heeft in de espressobar. Iets wat hem opvalt. Iets wat hem intrigeert. Hij bladert door zijn kladblok en leest: ‘Ik zou hem wel de hele nacht willen pakken. Dat joch achter de bar.’ En daaronder: ‘Een hond in een espressobar vind ik smerig, maar de koffie is goed en dat joch nog beter.’ Op een andere pagina leest hij: ‘Dit is alweer mijn derde glas Chardonnay

deze ochtend, maar goed, daar word ik weer een beetje mens van.'

David ziet veel, misschien wel net als moeder. Maar anders dan moeder benoemt hij het niet. Wat is het nut van iets benoemen? Wie heeft er gevraagd om zijn observaties? Nee, wat hij ziet en hoort, schrijft hij op in zijn kladblok. Voor zichzelf.

Hij serveert Jan en Rinaldo een glas cava. Zij zijn al jaren te gast in de espressobar. Iedere zaterdagochtend, voordat de zaak van Rinaldo opengaat, drinken ze hier koffie. Of eigenlijk cava. Rinaldo zegt altijd: 'Een bubbel om de dag mee te beginnen, dat geeft het leven kleur.' Vervolgens maakt hij een gebaar. Een sjaaltje dat wordt omgeslagen. Een bril die op het hoofd wordt gezet. Een toast die wordt uitgebracht. Het is een vrolijke traditie, iedere zaterdag weer.

Rinaldo zelf is kaal en draagt een markante bril. Alsof er stukjes van de montuur ontbreken en op willekeurige plekken bij zijn geplakt. Zo heeft hij er vele. In verschillende kleuren en materialen. Buffelhoorn is zijn favoriet. Soms heeft hij wel twee of drie brillen op zijn hoofd staan. Zo geeft hij samen met de bubbel de espressobar kleur op zaterdagochtend.

Vanaf de middag gaat Rinaldo aan de slag. Hij is geen kapper. Noem dat woord en hij kijkt je aan alsof er geen grotere belediging bestaat. Alsof je een werk van Van Gogh een tekeningetje noemt. Hij kijkt je aan alsof je thuishoort in het riool of zelfs nog dieper onder de grond. Zo kijkt hij je aan. Hij slaakt een zuchtje, echt een kort zuchtje, en dan slaat hij zijn sjaaltje om. Of zet een bril op. Dezelfde traditie feitelijk. Nee, wat Rinaldo doet, is pure kunst. Haarkunst. Zijn kunst mag

ook wat kosten. Toegegeven. Maar je vertrekt niet zonder dat je haar een kunstwerk is geworden, je een fatsoenlijke bubbel hebt gedronken en Rinaldo je een shot joie de vivre heeft gegeven. Zoals hij dat zelf zegt. Met opgeheven hoofd en zonder schaamte verlaat je de studio. Tenslotte wordt kunst niet in een salon gemaakt. En schaamte is er al genoeg in hun wereld.

Op zijn eerste werkdag ontmoette hij Jan en Rinaldo. Vanaf de deur liep Rinaldo met energieke tred naar hun vaste tafel totdat hij David zag en leek te schrikken. Even stopte zijn adem. 'Jou zou ik zo graag onder handen nemen,' zei hij tegen David en hij straalde. Zijn handen bij elkaar voor zijn kruis, zijn knieën licht gebogen. Overvallen door de kwaliteit van het materiaal waarmee hij aan de slag zou kunnen. Het kunstwerk dat hij zou kunnen maken van hetgeen zich zomaar achter de vitrine van de espressobar bevond. En zo geschiedde. Iedere vier weken brengt David een bezoek aan Rinaldo's Art Studio. Hij hoeft nooit te betalen. Nog los van dat hij daar het geld niet echt voor over heeft, staat Rinaldo erop het kunstwerk kosteloos aan te bieden. Een kwestie van wederkerigheid. Elkaar helpen in deze samenleving die steeds harder wordt. Met steeds meer incidenten. Steeds meer haat. Aldus Rinaldo.

Jan is minder uitgesproken. Flamboyant gekleed. Dat wel. Een hoed. Een strik. Soms bretels. Een opvallende verschijning, die twee. Al dertig jaar in deze stad en al veertig jaar samen. 'Waar wij vandaan kwamen, daar moesten wij onder een steen leven,' zei Rinaldo op een zaterdagochtend. 'Geen steen was groot genoeg voor ons. Zelfs de Mont Blanc zou niet groot genoeg zijn geweest. Daarom kwamen wij hierheen.'

Maar hier wordt het steeds slechter. En we weten allemaal waardoor. Dat mogen we alleen niet uitspreken, toch? Doe mij maar een bubbel om de dag mee te beginnen. Dat geeft het leven tenminste een beetje kleur.'

Eén keer terwijl hij in zijn studio met zijn kunstwerk bezig was, zei Rinaldo tegen David: 'De jonge mannen in de espressobar denken dat er niets meer is om voor te strijden. We hebben het huwelijk gekregen en het virus maakt ons niet meer dood. Maar vergis je niet. Niets is minder waar. Er is meer haat richting ons dan ooit tevoren. En dan heb ik het nog niet eens over onze zelfhaat. Er is maar één manier om haat te bestrijden en dat is kunst. Dat is altijd zo geweest. Dat is wat ik doe hier in deze studio. Het gaat niet om kapsels. Het gaat om zelfrespect.'

Jan en Rinaldo slapen niet meer samen. Dat is in de espressobar en daarbuiten wel bekend. Al vijftien jaar niet meer. Zij sliepen eerder nog wel met andere mannen. Jan doet dat nog steeds, maar Rinaldo is ermee gestopt. 'Als je met echte kunst bezig bent, verlies je je interesse in het platte, het oppervlakkige,' had David hem eens horen zeggen op een zaterdagochtend. 'Slapen met mannen is voor mij als de tekening van een kleuter. Je gebrek aan vaardigheden is overduidelijk, maar de anderen doen alsof het nog ergens op lijkt. Ze proberen je een goed gevoel te geven, maar eigenlijk nemen ze je niet serieus.'

David had de uitspraken enthousiast opgeschreven in zijn kladblok. Het was die dag dat moeder de espressobar bezocht. Voor de eerste en de laatste keer. Ze was naar binnen gestapt en had eens rondgekeken. Naar Jan en

Rinaldo, de andere gasten, het interieur, de vitrine, de menukaart, de hond. Alles nam ze in zich op. Maar het meest keek ze naar de eigenaar. David, verrast door haar onaangekondigde bezoek, begroette haar met een kus. Hij zag haar kijken naar de eigenaar en vermoedde walging in haar blik te zien. Ze fluisterde in zijn oor: 'Ik kwam eens kijken naar mijn investering. Wat er is geworden van mijn jarenlange investering.' Moeder fluistert bij voorkeur in het openbaar. Ze heeft sterke overtuigingen. Maar de schaamte is sterker dan de overtuigingen.

Daarna fluisterde ze – nog zachter dan daarvoor – terwijl ze de eigenaar aankeek: 'Is dat voor wie je werkt? Runt hij het bordeel? Je kunt wel zien hoe pervers hij is. Zelfs dat beest is niet veilig.'

'De hond is hier veilig, mama. En ik ook. Maak je geen zorgen,' zei David. Hij gaf haar nog een kus en vroeg wat ze wilde drinken. 'Een normale koffie,' had ze gezegd, 'zonder al die toestanden. Om mee te nemen. Als ik hier zou blijven, zou ik acute migraine krijgen. Het lijkt wel een kermis.'

4

Het moet een half jaar geweest zijn voordat de hond als verlosser kwam voor vader. Op een avond besloot hij het vader en moeder te vertellen. Hij wist dat zijn lieve moeder hem niet zou verstoten ondanks haar overtuigingen. Hij wist dat deze avond niet veel zou veranderen. Eigenlijk wist hij niet eens of het wel nieuws voor hen zou zijn.

Altijd had hij geweten dat er geen plek voor hem in het dorp was. In de gemeenschap. Hij was daar altijd open over geweest. Hij werd niet buitengesloten. Niet gepest. Daar was